

KÁLVINISTA VILÁG

• SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR •

TARTALOM

T. S.: Sürgős teendők az egyházfegyelem terén. — IGY SZÓL AZ ÚR. T. S. A nagy zarándok az Igéreték útján. — T. S.: Ravasz László ötvenéves. — MULT ÉS JELEN. Adatok a világkeresztység helyzetéről. — Farkas Jenő: Léon M. — Mit mond a Munkás Ujság? KÉZ A KÉZBEN. — KRÓNKA. *rrrrrrrr*

Folytatás a boríték 4-ik oldaláról
a Krónika rovatnak.

Szlovenszkóban, a Felvidéken református biztosítási iroda működik. A múlt évben az iroda két és fél millió cseh korona értékű életbiztosítást kötött, a tűz-, jég- és betörőbiztosítási ágazatban 240.000 korona volt az elért eredmény. Az egyházkerületek közel 3500 pengőnyi (kb. 150.000 lej) jutalékot kaptak az iródatól iskolai és egyéb segélyezési célokra.

Budafok református egyházközségben a konfirmációi oktatás folyó évi szeptember hó 19-én már megkezdődött.

Ugyanebben az időben kezdődött meg a felnöttek és áttértek konfirmációja is azzal az elteréssel, hogy ezek részére az urasztala már ez év október 31-én meg lesz terítve.

Az angol egészségügyi miniszterium egyik magasrangú funkcionáriusa és dr. Joyce Wilson gége- és torokspeciálista arra figyelmeztetik a közönséget, hogy ne vágassuk ki könnyen gyermekeink manduláját. Tanulmányukban rámutatnak arra, hogy az utóbbi évtizedekben divatossá vált a mandulakivétel. Átlag 250.000 mandulaoperációt végeznek Angliában egy év alatt. Ez épen olyan esztelen orvosi divat, mint valamikor az a kísérlet volt, hogy a kis gyerekeknek vágják ki a vakbélüket még mielőtt vakbélirritációjuk volna. A mandulakivétel szükséges és hasznos bizonyos esetekben, de nem szabad feleslegesen ilyen súlyos operációknak kitenni a szervezetet. A tudósok felhívásukban figyelmeztetik a sebészeket és gégészeket, hogy ne végezzenek könnyelműen mandulaműtéseket, hanem csak akkor, ha az feltétlenül szükséges.

Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből

Kiadják az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theol. Fakultásának tanárai

Megjelentek:

1. sz. Dr. Gönczy Lajos: A református egyház kultusza	— — — — —	20'—
2. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A Kijelentés feltétele alatt	— — — — —	40'—
3. sz. Dr. Imre Lajos: Isten és az emberi lélek	— — — — —	20'—
4. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A dialektikai theologia problémája és problémái	— — — — —	20'—
5. sz. Maksay Albert: Az exegesis problémái.	— — — — —	25'—
6. sz. Dr. Gönczy Lajos: Az igehirdetés tényezői.	— — — — —	25'—
7. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A theologiai irányok áttértékelése. (A dialektikai theologia, mint a theologiai irányok korrekciója.)	— — — — —	35'—
8. sz. Dr. Imre Lajos: A Kijelentés és a pedagógia.	— — — — —	35'—
9. sz. Dávid Gyula: Kálvin gazdasági etikája.	— — — — —	20'—
10. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A szociális és gazdasági törekvések theologiai megítélése. (A szociálizmus, kommunizmus).	— — — — —	35'—
11. sz. Borbáth Dániel: A vallástörténeti és a dialektikai theologiának a Kijelentésről szóló dogmatikai tanításai.	— — — — —	25'—

Megrendelhetők az „IFJÚ ERDÉLY” kiadóhivatalában (Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia)

Az „Ifju Erdély” kiadóhivatalában kapható könyvek új árjegyzéke. Mélyen leszállított árak:

Az Ur csodásan működik II. r.	— — —	10	May-Nagy: A beszélő bőr	— — — — —	8
Az Ur csodásan működik III. r.	— — —	12	— Karós emberek	— — — — —	10
Fülöp József: Vergődik, lázadoz... versek	— — —	40	Mi a külmiszió?	— — — — —	20
Fiers Elek: Isten pénzügyei	— — —	15	Márkus J.: A két Blumhardt	— — — — —	60
Gönczy: Összehasonlító vallás történet	— — —	12	Nagy K.: A názáreti Jézus, amilyenek ma látjuk Öt	— — — — —	20
— Isten hatalmas keze alatt (prédikációk)	— — —	50	Ölvedy L.: A bányász éneke (versek)	— — — — —	35
Istennek nagyságos dolgai (akadémiai istentiszteleten elhangzott prédikációk)	— — —	80	Ravasz L.: A halál árnyékában (halotti beszédek)	— — — — —	250
Imre L.: A sáfárkodó egyház	— — —	10	— Tudom kinek hittem (egyh. beszédek)	— — — — —	340
Kádár G.: Himnuszok... szövegeknyv	— — —	25	Sebestyén: A református nő lelkivilága (3 kötet)	— — — — —	300
Kristóf Gy.: Bethlen Gábor és a magyar irodalom	— — — — —	20	Tavaszy S.: Schleiermacher filozófiája	— — — — —	25
— II. Apafi M. magános könyörgései	— — — — —	10	— Kierkegaard	— — — — —	15
László D.: Az erdélyi ref. egyház története	— — — — —	10	Tollas B.: Sion hegyén (versek)	— — — — —	80
Makkai S.: A mi útunk (egyh. beszédek, előadások)	— — — — —	80	Viktor G.: A pataki vár gyöngye (Lorántffy Zs. ifj.)	— — — — —	75
Makkai E.: Bethlen G. országalkotó politikája	— — — — —	110	— Az álomlátó (regény, József és Potifárné története)	— — — — —	35
Maksay A.: A csend dalai (versek)	— — — — —	40			

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI: Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétezer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

VI. ÉVFOLYAM

1932. OKTÓBER 1.—OKTÓBER 15.

19.—20. SZÁM

Sürgős teendők az egyházfegyelem terén.

— Az Erdéyi Egyházkerület Igazgatótanácsának figyelmébe! —

Ismételten, írásban és szóban, különösen lelkipásztorainktól halljuk az elkeseredett panaszt, hogy ma, az általános szellemi és társadalmi anarchiában, úgy az egyháztagok sorában, mint a presbiterek között olyan mérvű fegyelmetlenség jelentkezik, amellyel szemben legjobb lelkipásztoraink és legkomolyabb vezető férfaink tehetetlenül állanak, küzködnek és szenvednek. Presbiterek, akik templomba nem járnak, Urvacsorával nem élnek, akik ellenben gyűlésekre eljárnak és ott okvetetlenkednek, gáncsokodnak, ellenzékieskednek, különösen városi gyülekezeteinkben, nagyon ismert jelenség. Presbiterek, akik még az egyházi adózásban sem vesznek részt vagyoni erejük mértéke szerint, nem is szólva arról, hogy mindennemű áldozathozatal elől menekülnek, sőt másokat is elriasztani és lebeszélni igyekeznek, ezt a jelenséget is ismerjük az ország minden részében. Presbiterek, akik erkölcsi minőségüknél fogva rossz példaadói a gyülekezetnek, szintén ismert jelenség. Vagy hivatkozam-e azokra az öntudatlan és hitükkel szemben merőben közömbös presbiterekre, akik nem bánják, hogy feleségeik, gyermekeik, családtagjaik — amint egy hozzánk intézett levél mondja — „járják reggel-este a görög katolikus templomot“, ahol hitükkel ellenkező szertartásokban való részvételtől várják betegségeik gyógyulását. „Nem méltó-e teljesen az ilyen ember, hogy a református egyházból kiközösíttessék, olyan módon, hogy ha ő formálisan kilépni nem akar, a református egyház ne tekintse többé tagjának, semmiféle adót, adományt többé el ne fogadjon és semmiféle egyházi, papi szolgálatban ne részesítse“ — mondja a fentemlített levélíró. És kétségtelenül igaza van! Az ilyen presbiterekre, sőt az ilyen egyháztagokra egyházunknak sem-

mi szüksége nincsen. És egy nagy szégyen az egész egyetemes magyar református egyházra nézve, hogy az ilyeneket megtűri a maga közösségében. Egyenesen úgy tűnik fel, mintha az egyháznak szüksége lenne az ilyen presbiterekre és az ilyen egyháztagokra. Az ilyenek egész magatartásukkal mintha azt mondanák, köszönje meg az egyház, hogy társadalmi tekintélyükkel emelik az egyház tekintélyét. Egyenesen úgy viselkednek, mintha az egyháznak lenne szüksége rájuk és nem megfordítva, mintha nem nekik lenne szükségük az egyházra. Egy öntudatos egyház a pokolba kell kívánjon minden olyan társadalmi prezstizst és tekintélyt, amelynek ellenében az egyháztól megalkuvást és elnézést kívánnak.

Fájdalom, egyházunk még mindig azon a jurisztikus állásponton van, hogy az egyházi bíróságoktól várja a segítséget. Lépjenek aktivitásba — mondják — az egyházközségi és az egyházmegyei bíróságok s amennyiben az egyházi törvénnyel és az érvényes rendeletekkel és határozatokkal ellenkező cselekményekről van szó, vonják felelősségre az illetőket. Erre azonban az a feleletünk, hogy amíg a jelzett esetekben a törvény által biztosított egyéni jogvédelemnek valamennyi lehetősége kimerítették, addig az egyház és a gyülekezetek annyi erkölcsi kárt szenvednek, hogy nem csodálkozunk azon, hogy épen ezért számos esetben a bíróságokat nem veszik igénybe. Vagy várjunk addig, amíg a romániai zsinat megalkotja az új és remélhetőleg a kálvinista egyházfegyelemnek megfelelőbb törvényeit? — Ez — a jelek szerint — még nagyon messze van. Ne várjunk, hanem az a tiszteletteljes indítványunk minden illetékeshez, hogy addig is, amíg az egyházi törvényho-

zás hozzájuthat, az Igazgatótanács és az egyházkerületi közgyűlés közgyűlési határozatokkal vagy igazgatótanácsai ülésekben hozott rendeletekkel nyúljon bele bátran az egyházfegyelem nagy kérdésébe és segítse át az egyház hajóját azokon a zátonyokon, amelyeket a méltatlan egyháztagok, presbiterek és hivatalosok maguk raktak és raknak le. És hívja fel a lel-

készi Értekezleteket, hogy mielőbb fogjanak hozzá és alkossák meg saját lelkészi, tanítói és tanári kari fegyelmi szabályzataikat, amelyekben az egymásért való felelősség és az egymással szemben való kötelezettség alapján, akadályozzák meg, hogy a méltatlanok tovább ártsanak, rontsanak és bomlasszanak!

T. S.

A nagy zarándok az ígéretek útján

I. Mózes 13. rész.

Abrahám úgy áll előttünk mint nagy zarándok, akit szakadatlanul hívnak az Urnak ígéretei és ő megállás nélkül halad ezek felé az ígéretek felé mint bizonyos célok felé. Ime! az Ur intésére ismét visszatér Egyiptomból Kánaán földjére. Mint a hit hőse zarándokol, de magával viszi egész gazdagságát, amellyel az Ur megáldotta. Vele van mindene, valamije vala, sok harma, ezüstje és aranyja, sok szolgálja és egész háztartása minden népe.

Felvetődik előttünk a kérdés: Hát nem bénítja-e meg hitét, az Uristennek való engedelmességét; nem áll-e útjában zarándolásában, az ígéretek útján való haladásában e nagy gazdagság? — Más embert a vagyon helyhez köt, Abrahám ellenben csak addig marad, amíg az Ur akarja, amíg intése nem ad új irányt útjának. Abrahámban épen az a csodálatos, hogy a gazdagság nem áll útjában, nem akadályozza és nem tartja vissza az Ur parancsának való engedelmességtől. Nem! mert gazdagságát nem tekinti a magáénak, hanem az Uristen tulajdonának veszi azt. Talán épen ezért is becsüli annyira, hogy magára vállalja azt a sok gondot és nehézséget, amellyel vagyonának igazgatása jár. Ime! a 4. vers azt igazolja, hogy egész gazdagságát az Uristen tiszteletének, az Ő dicsősége kultuszának a szolgálatába állítja. Ott vannak körülötte a meghódított bálványozó népek s ezeknek szemük előtt szolgálja az egy, igaz Istent. Kálvin óhajtaná tudni, vajjon milyen hatással volt az igaz Isten tisztelote a kanaánita népek lelkére? Nem szenved kétséget, hogy Abrahám, a hívő ember bizonyágtételének erejével ragadja meg ezeknek a népeknek lelkét.

És sajátos és jellemző Abrahámra,

mint a hit atyjára az a megtartás is, amelyet öccsével, Lót-tal szemben tanusít. Az Abrahám gazdagságával együtt nő a Lót gazdasága is. Abrahám nagyon szereti Lót-ot, mint saját gyermekét és bizonyára Lót is gyermeki szeretettel és tisztelettel tekint bátyjára: Abrahámra. De bármennyire is szeretik egymást a gazdagság mérgező hatását nem tudják kikerülni. „Versengés támadt...” a barompásztoraik és hadi népeik között. És itt ismét példaadó erővel ragad meg minket az Abrahám nagyszerű hito és ebből következő bölcsessége. Hogy megelőzze a veszedelmet, amely az ő atyai szíve és a Lót gyermeki szíve felé közeledik, ime! felajánlja: Válassz a kövér és termékeny földek között, te menj balra, vagy jobbra, amely irányba csak akarsz, én pedig az ellenkező irányba megyek. Lemond az anyagi javakban való további gazdagodásról, csak hogy a testvéri jóviszonyt megmentse. És Lót választ, önzően és kapzsi sóvárgással tekint a kövér Keletre és bemegegy a sodomai gonosszágba. Megy arra a földre, amelyen az eledel bőséges, de a kevélység nagyra nőtt, megy oda, ahol a gondtalan békeesség lakik, de az önzés szűkkeblűvé és gonosszá tette a szívet — amint azt Ezékiel próféta tanítja (16:49.).

Abrahám pedig marad Nyugaton, ahol silányabbak a mezők, terhesebb az élet, nyugtalanabb a környezet és marad egyedüliségben, fiak nélkül, meddő feleségével, Száraival. De az Ur nem hagyja magára az ő választottját. Ahol a szomorúság, az egyedüliség, az árvaság a legnagyobb, ott van az Ur Igéje. Az Ur szól Abrahámnak: Emeld fel szemeidet...! Új ígértet ad az Ur, hogy hitét növelje és erősítse. Az Ur azt akarja, hogy az ígéretek által az Abrahám tekintetét egészen az örök ígértetig kiterjessze és megnövelje. Az egész földet igéri neki. Majd a föld porára irányítja tekintetét és annak megszámlálhatatlanságáig igéri maradékainak számát növelni. És Abrahám hisz és Abrahám bizik abban, ami az elérhetetlen jövendőben van és ami értelemmel fel nem fogható. Ezért Abrahám valóban a hit atyja. T. S.

Ravasz László ötvenéves.

Ravasz László életének új határvövényél nekünk is meg kell állanunk, mert hiszen élete tagozódását jelző nagyon sok határvövényt itt miközöttünk tette le az isteni gondviselés. Születése, udvarhelyi diáksága, kolozsvári akadémiai tanulmányai, közéleti munkássága kezdete, családalapítás, valamint belső lelki fejlődésének egyes állomásai mind

maga plántált, öntözött és érlelt. Ez azonban nemcsak sors, de boldog kitiüntetés is. Sokszor elfog a busongó szomorúság, sokszor ránk zuhan a kilátástalanság fájdalma, hogy javainkat, értékeinket csak az átültetés menti meg. De ismét csak magunkhoz térünk, hiszen mi abból élünk, azáltal élünk és azért élünk, hogy szenvedjünk és *adjunk*, adjunk

Ravasz László.

ido kötik Erdély édes-bús földjéhez. Élete tavasza, nyarának kezdete a mienk volt, az ősz azonban Budapesten érte. *Boldogok vagyunk, hogy élete tavaszi virágait Erdély fakasztotta, nyarának ígérteit Erdély érlelte és nem irigyeljük, hogy élete gazdag szüretét másnak adta.* Nemesak nem irigyeljük, de boldogok vagyunk, hogy az erdélyi tavasz édes illatát, az erdélyi magaslati napfény tűzes sugarait, érett gyümölcsökben, ott szüreteli. Erdélynek az az örök sorsa, hogy mindig másoknak kényszerítették adni azt, amit

és *szenvedjünk.* Kemény kalapácsütésekkel fejtik az erdélyi hegyek nemes érezeit. Nemeszedékek szenvedte kalapácsütések fejtették ki Ravasz Lászlót az erdélyi magyar szellemiség érchegeyeiből. Adja az Isten, hogy újabb évtizedeken tegyen bizonyosságot Ravasz László arról, hogy szellemisége titokzatos mélye még tele van nemes ércekkel és segítse őt az Uristen, hogy élete javaival, értékeivel sokáig ékesítse a magyar lélek koronáját!

T. S.

Adatok a világkeresztyénség helyzetéről.

A protestáns Pressedienst írja, hogy az oroszországi evangéliumi egyházak emberfeletti erőfeszítéseket visznek végbe, hogy fennmaradjanak. A lutheránus egyház fenntart egy theol. szemináriumot Leningrádban, ahol júniusban 15—20 ifjú tanult. Ez vigasztaló jelenségnek látszik, de a terror uralma alatt, mely évek óta folyik, az egyház életét folyton nagyobb bajok fenyegetik. A száműzés és az elhalálozás a lutheránus lelkészek számát az egész országban 40-re apasztotta le, ezek el vannak oszolva a volgai, ukrainai, kaukázusi tartományokban. 30 lelkész és egyházközségi vezető szenved börtönökben, vagy a szibériai bányákban. Nagyon nehéz új jelentkezőket kapni a theol. szemináriumba. A gyülekezetek, szegénységük miatt, csak két-három tarthat lelkészt, sok faluban a hivek egy falat kenyeret sem tudnak nyújtani lelkészüik ellátására. Mikor koldusok raja vonul végig az országon, mikor az éhség miatt elhullott állatok husával táplálkoznak, nem csoda, ha ezektől nem lehet számítani semmire. A lelkészek kénytelenek a rossz lakásviszonyok miatt hiveiktől felajánlott lakást fogadni el, de sokan félnek helyet adni a lelkészeknek, akik gyakran el kell hagyják a felajánlott helyet, hogy veszélybe ne döntsék azokat, akik őket befogadják.

A spanyol Evangéliumi Szövetség májusban tartotta nagy konferenciáját Madridban, melyen minden protestáns felekezet képviselője résztvett. A konferencia foglalkozott a vallásgyakorlatra vonatkozó törvénytervezettel, melyet most akarnak a Cortes Constituyentes elé terjeszteni. Kifejezést nyert az óhajlás, hogy az összes evangéliumi egyházak egyesüljenek Spanyolországban „Spanyol Evangéliumi Egyház” név alatt.

Mexikóban a római egyház ellen hozott törvények és intézkedések a prot. egyházak munkáját is akadályozzák, bár nem ezek ellen irányulnak, s így a prot. misszióknak is sok nehézsége van. Nem lehet bibliamagyrázatot tartani az iskolákban, egyetlen lel-

késznek sínes megengedve, hogy bárminő vallásos tárgyról ott beszéljen, még az érkezés előtti imádkozás is el van tiltva nyilvános alkalmakkor. A mexikói új alkotmány szerint minden földbirtok, bármely egyháze volt azelőtt, az állam tulajdonába megy át. Ezt fokozza még egy új törvény, mely egy városban csak egy nyilvános istentiszteleti helyet engedélyez egy vallás számára.

Japánban négy évvel ezelőtt kezdették meg az evangélizációnak újságok útján való végzését. Ekkor négy nagy központja volt e munkának, ma már harminc. A múlt évben több, mint 10.000 emberrel állott ez a munka kapcsolatban. Ezt a mozgalmat a japán keresztyénség ma élő legnagyobb, apostoli lelkű vezetője, Kagawa vezeti, aki csak nemrég szabadult ki a börtönből, ahová azért került, mert határozottan felemelte szavát a Kína ellen indított háború miatt.

Koreában kb. 2600 református gyülekezet van 160.000 lélekkel. Az itteni vas. isk. szövetség munkát kezdett az újszövetség terjesztésére, e munkára több mint 4000 ember ajánlotta fel egy napi keresetét, hogy ez összegből bibliákat és bibliai részeket osszának szét. Egy hat hetes bibliai tanfolyamot 169 ember hallgatott végig a saját költségén. Az országban 568 keresztyén elemi iskola van, 39.774 tanulóval, 45 akadémia 6.211 hallgatóval, 217 ovóda 9314 gyermekkel, két theol. iskola 250 hallgatóval s egy orvosképző 100 diákkal. A vasárnapi iskolák száma 5400, ezekbe 254.000 gyermek jár.

A Biblia Spanyolországban. A Brit és Külföldi Bibliatársaság jelentése szerint Spanyolországban a múlt évben 275.000 Biblia, vagy bibliai rész kelt el. Az első forradalom után 1873—74-ben szüntén felszökött a bibliavásárlás Spanyolországban, de az akkor vásároltak száma több, mint 100.000-el marad ennek alatta.

Mekkát, a mohamedánok szent városát a múlt évben összesen 70.000 zarándok látogattameg. A háború előtti években az átlagos évi száma a zarándokoknak háromszor ennyi volt.

1930-ban a Shanghai-i egyetem hallgatói 43%-a volt keresztyén, míg 1931-ben már 46%-ra ment ez a szám. A hallgatók összes száma 1988.

Léon Maury.

— 1931. —

Azoknak a magyar theologiai hallgatóknak, akik egy, vagy több évig élvezhették a montpellier-i theologiai fakultás ritka vendégszeretetét, — felejthetetlen nyomokat hagyott lelkében, — annak jóságos *doyenje* — Léon Maury. Élete története orgánikus egészet képez az első francia theologia történetének egy darabjával; nemes lelkipásztori alakja minduntalan felidézi előttünk szülővárosának, Nimes-nek lélekóriását: a pusztai prédikátort Rabaut Pált.

A magyar theologusok hosszú sorában épen nekem jutott az a szomorú szerep, hogy végig nézhessem Léon Maury utolsó napjait és temetését, amelyen az egész francia protestáns rész vett. Hírtelesen bekövetkezett halála előtt egy héttel felejthetetlen estét töltötttem családjá körében, ahol szinte meglepődve láttam, hogy mennyire ismeri és szereti ez az idegen lelkipásztor a „*kálvinista Erdélyt*“ (La Transylvanie calviniste). Az ilyen estélyek végén szokásos házi istentiszteleten pedig hosszan és bűzgón imádkozott az erdélyi kálvinizmusért. Ismerjük meg tehát a francia protestáns résznek ezt a nagy alakját, aki nekünk élete utolsó napjáig őszinte nagy barátunk volt.

Nimes-ben született 1863-ban, egyszerű szőnyeggyártó hugenotta családból. Apját korán elveszítve sok nélkülözés között nevel fel egyetlen testvérét. Szülővárosának gimnáziumában annyira kiténik a matematikában és a természettudományban, hogy professzorai igen nagy jövőt jósolnak neki. Ő azonban mind inkább és inkább érdeklődik a theologiai tudományok iránt, míg végre beiratkozik a Montauban-i theológiára, ahol nagy tudásával, mélységes hitével, ritka jóságával gyorsan kiténik kollégái közül. Tanulmányait Párizsban folytatja, ahol a Sorbonne-on hosszabb időt tölt. Németországi tanulmányútra készül épen, amikor egy kicsi hugenotta falú — Nages egyhangú lelkesezéssel pásztorának hívja meg. Az itt töltött 10 év alatt különösen a lelkigondozásra fektet nagy súlyt s nem sokára a környék legnagyobb hatású személyisége lesz. Tanít a „*Félix reff*“ evangélista iskolában (Montpellier) s nemsokára (1891—92) órákat ad a theol. fakultáson (Montauban), ahol később professzor lesz. Eközben nagy elfoglaltsága dacára is egymásután adja ki tudományos műveit, amelyek közül kiemelkedik és ma is nagy tekintélyt képvisel „*A református egyház ébredése Genfben és Franciaországban*“ (1895, Le réveil de l'église réformée à Genève et en France). Ezzel a munkájával theologiai doktorátust nyert.

Ugyanebben az évben, 1895-ben a montaubani theologiai fakultás a gyakorlati theologia professzorának hívja meg. Érdekes újítása, hogy kérésére a szociológiát is tanszékekhez csatolják. Nemsokára, 1901-ben, Franciaország első protestáns theológiája óriási ünnepek között üli meg fennállásának 300 éves évfordulóját. Professzorai között egymás mellett küzdenek és teszik híresé a Fakultást: Henri Bois, Alexandre Westphal és Léon Maury.

Léon Mauryt az újjászületés, az evangéliumi élet szüntelenül való hangsúlyozása mellett *szociális* munkája jellemzi a legjobban. Tanítványaihoz, a jövő francit lelkipásztoraihoz 1896. január 8-án megnyitó előadásában így beszél: „Önök közeledni fognak a világ szegényeihez és szenvedőihez, meg fogják tanulni megismerni az ő testi és lelki nyomorúságukat és Önök utánozni fogják Annak a példáját, Aki lelkeket gyógyítva a testtel is foglalkozott; szét fogják hordani a béke, a bocsánat és a szeretet szavát az embereknek, akik gyűlölik egymást és dolgozni fognak az erkölcsi világ nagy törvényének: a szolidaritásnak a megvalósulásán.“ „Mindenkinek ismerni kell azt, ami ma megzavarja, felzaklatja s holnap vérbe boríthatja századunkat.“ ... „hogy a jövő lelkipásztor ne maradjon többé a sekrestye zár atmoszférájában, hanem a nép közé vegyülve tanulmányozza az embereket, nem a könyvek-ből, hanem a mindennapi életben, egy folytonos részvétel által, az ő szenvedéseikben, örömeikben, vágyaikban és bátortalanságukban.“

„De legyen a pásztor főleg *reviválista*. Mindinkább és inkább embere az ébredésnek, intsen, buzdítson, mint az apostolok, de mindenekfelett szüntelenül imádkozzék, mert az imádság a legaktívabb munka Isten uralmának előrehaladásában.“

Miként valósítja meg, mint professzor, Léon Maury ezt a nagyszerű programot? Legelőször egyenes és soha meg nem szűnő kapcsolatot teremt maga és hallgatói között s szinte észrevétlenül lelkiéletük irányítója lesz, mert úgy tartja, hogy a professzor nem elégedhetik meg azzal, amit „*ex cathedra*“ tanít, hanem barátja kell legyen hallgatóinak. Innen származik aztán ennek a próféta lelkű embernek egész Délfranciaország protestánsizmusára kiterjedő áldásokban megmérhetetlen hatása.

Professzori munkásságán kívül egy „irodalmi és szociális kört“ alapít, ahol az egyház szociális kérdéseit s a kor legújabb szellemi mozgalmait tárgyalja meg hallgatóival.

Éltetője és lelkesítője a theol. hallgatókból alakult „evangélizáló csoportoknak“. „Mert a hit és az élet, a gondolat és az akció sohasem választhatók el egymástól.“ Ezek a csoportok Montauban, majd Montpellier környékén dolgoztak és dolgoznak kiváló eredménnyel. Szüntelenül munkál azért, hogy a theol. hallgatók munkájukba bevonják az egyetemi hallgatókat, akikkel később vállalva harcoljanak a szociális bajok: alkoholizmus, erkölcstelenség ellen és a vallási ébredésért, amely hivatva van nemcsak a munkás, — *de az intellektuel osztályt is gyökeresen átformálni.*

Szabad idejében bejárja Északfranciaország ipartelepének evangélizáló állomásait (solidarités, fraternitás) s gazdag tapasztalatairól beszámol hallgatóinak.

Rendkívüli munkásságának értékeléseképpen majdnem minden ref. egyesület tagjául választja. (Comission pour l'Algérie: elnök; Comission du corps pastoral, Comité de la Secours mutuels des pasteurs, Comité des Missions, Comité de la Société Centrale, Mission interieure etc.) Léon Maury életének legnagyobb és egyben történelmi jelentőségű műve a 300 éves montaubani prot. theol. fakultás átvitele a Tarn parti kicsiny protestáns városból a tenger partján fekvő montpellieri — egyetemi városba. A neuilly nemzetközi zsinat 1919. június 25-én őt bízta meg ezzel a nagy felelősséggel járó, kényes munkával. Nemsokára H. Bois után ő lesz a fakultás doyenje, életének hátra levő részét és munkásságát az intézet fejlesztésének és hallgatóinak szentelve.

Utolsó éveiben nagy érdeklődéssel fordul a nemzetközi problémák felé. A népek egymáshoz való közeledése és együttműködése, mint lényeges szükség jelenik meg előtte.

Munkásságát közről és távolról egyaránt értékeli. A montpellier akadémia tagjául választja, míg a glasgowi skót egyetem a doctor honoris causa címet adományozza neki. Még részt vesz új épületével kibővített Fakultásának felszentelésén, mintegy teljesen befejezve a rábízott nagy munkát. Aztán egy váratlan, öt napig tartó tüdőgyulladás 68 éves korában elragadja azoknak köréből, akik rajongásig szerették.

Léon Maury egyike volt azoknak az embereknek, akik határtalan hittel és optimizmussal az emberi lélekre építenek. Ebben neki igen nagy segítségére szolgált, — Dél-Franciaországban olyan jól ismert és csodált — *jósága*, amelynek egyszerű és spontán megnyilatkozása a messziről jött idegennek is szívéhez szólott. Beszélgetésén keresztül valami a személyiségéből kiáradó különös melegség áradt szét s nyerte meg első pilla-

natra az emberek bizalmát. Tanítványainak igazi atyai barátja volt. Halálos ágyán is érettük aggodalmaskodott s ezekben a szavakban bízatta őket szeretetéről: „Je les porte tous sur mon coeur.“ (Mindnyájukat a szívemen hordom.) Innen magyarázható meg aztán, hogy hatása nemcsak a fakultás padjaiban ülő hallgatókra, hanem a protestáns lelkipásztoroknak hosszú sorára kiterjedt.

Személyiségének egy másik jellemző vonása mélyeséges *alázatossága*. Minden munkájában Isten kegyelmére támaszkodik. *A kegyelem* szó gyakran előfordul magános beszélgetéseiben, hallgatóinak tartott istentiszteletein és előadásaiban. Gyakran hangsúlyozza: „Nem az ember emelkedik fel Istenhez, hanem az Isten száll le az emberhez.“

Beszélhetnénk még rendkívüli kritikai képességeiről, óleslátásáról, hűségéről, egyenességéről, azonban elégedjünk meg ezzel, hogy állapítsuk meg erről a theológiában, irodalomban és szociológiában nagy tudású professzorról, hogy életében mindig *lelkipásztor* maradt. Hugenotta lelkipásztor, aki, ha nem is épen úgy, mint hajdan martir ősei — egész életét, munkáját Istennek kedves áldozatul szentelte. Hallgatóinak, mint egész életén keresztül, úgy halálos ágyán is nagyszerű programot adott, hogy ők „*az evangéliumban való hitben és hűségben legyenek modern (de nem moderniste!) lelkipásztorok, szociális emberek és emberei az ébredésnek, szeretettel munkálkodva a lelkek meghódításán az örökkévaló Krisztus számára*“.

Léon Maury házának a magyar theol. hallgató, mindig kedves vendége volt. Valahányszor átléptük küszöbét, lelkünkön lehullottak a hontalanság, az idegenség súlyos bilincsei s szabadon vittük eléje egyházunk, nemzetünk, saját magunk kínzó problémáit. Bízató felelet, vigasztalás, bátorítás nélkül sohasem hagyott. Irántunk való meleg szimpátiáját egyetlen fia, Pierre Maury a: Fojét Vie szerkesztője s a francia ref. ifjúsági mozgalmak lelkes vezetője örökölte. Bárha az apa nagy szeretete fián keresztül még szorosabbra fűzné a hugenotta Dél és a kálvinista Erdély között a kapcsolatot, annál is inkább, mert történetünk sok azonos vonása már évszázadokkal ezelőtt eljegyezte egymást.

Farkas Jenő.

Léon Mauryról megjelent munkák:

Le Doyen L. Maury „Je sers“ Dr. Louis Perrier, Paris 1932.

Jean Massias: Le doyen Maury (Christianisme au XX.-e siècle. 30. juillet 1931.)

Franck Berton: Simple hommage (Christianisme au XX.-e siècle 2. juillet 1931.)

André Arnal: Le professeur Maury (Christianisme 20. août 1931.)

E. Bruston: Allocution (Christianisme 2. juillet 1931.)

Mit mond a Munkás Ujság? Oroszországi tapasztalatok.*

Anton Reiter, csehszlovákiai munkás (lakik: Heinrichsgrün (Észak-Csehország). 326. házszám) 1931. decemberében Oroszországba vándorolt, most visszajött és a karlsbadi „Volkswille“-ben elmondja ottani életviszonyait a következőkben:

Az elmúlt év decemberében családommal együtt Oroszországba utaztam, hogy azt a munkaalkalmat, amelyet részemre biztosítottak, elfoglaltam. Most, augusztus közepén újra hazámban vagyok. Röviden el akarom mondani mindazt, amit ott találtam és amit ott láttam. Megérkezésemkor egy hengerűben dolgoztattak inuktorként. A munkaviszonyokra nem panaszkodhattam, de a bér, amely havi 220 rubel volt, nem volt elegendő a háztartás ellátására, mert az élelmiszer és a ruházat, amit a külföldiek szövetkezetében kaptam kézhez, kevés volt. Bár ebben a szövetkezetben még sokkal több volt kapható, mint az oroszban, de mit ért az, ha az ember megvásárolta, de *nem tarthatta meg magának*, hanem *kénytelen volt a bazárban továbbadni, hogy alacsony bérét ezzel is kiegészítse és hogy pénzt szerzen a napi szükségletre, gyermekének tejre, némelykor egy kis darabka hús megszerzésére. A 8 hónap alatt a fogyasztószövetkezetben — amely az én négytagú családomnak 10 kiló barna lisztet biztosított — soha egy cseppnyi fehér lisztet nem kaphattam, a bazárban pedig ez megvásárolhatatlan. Különösen nehéz a ruházatkészítési cikkek beszerzése: A külföldiek szövetkezetében egy pár könnyű vászoncipő 15 rubel és 15 kopek (205 csehkorona), (a mi pénzünkben körülbelül 1100 lei), egy harmadrangú öltöny 76 rubel (hétezer lei), egy pár női cipő 45 rubel*

Nem akarok magamról sokat írni, csak röviden még az orosz munkások helyzetéről. Egy orosz betonmunkás havonta keres 60—110 rubelt akkoriban. Az orosz munkás a szükséges cikkeket csak *jegy* ellenében

kapja. Hogy azonban meg is kaphassa, előleget kell neki adni. Csak kenyeret kap minden nap, ezt is azonban jegyre. Ruházati cikkekre jancsibankót kapnak családok szerint havonta 50—100 rubel erejéig. Az orosz munkás nagyon szereti a teát. Sajnos, az utolsó három hónapban az orosz munkás nem kaphatott cukrot. Zsír vagy vaj az árúelosztóhelyeken alig volt kapható, ennek következtében az orosz munkás rá van kényszerítve a szabadkereskedelmre (bazár), vagy nélkülöz és éheznek. Éjjel 12 órakor az asszonyok már kénytelenek az árúelosztóhelyekre menni, hogy reggel 7 órakor valamit hazavihessenek.

A propagált munkásnak a helyzete jobb, azonban ezek nem is annyira munkások, mint hivatalnokok. Én csak egy-két szempontot említettem, ellenben hajlandó vagyok mindenkinek bővebb felvilágosítást nyújtani. Érdekes még, milyen úton-módon tudtam hazajutni. A nagy melegtől, a rossz víztől és a romlott élelmiszertől valamennyien megbetegedtünk. Egy-két tárgyalás az orvossal (ahol az a közmondás, amely szerint aki ken, az megy, nagyjelentőségű, elismerte, hogy a feleségemnek haza kell utaznia. Miután feleségemet ilyen helyzetben nem hagyhattam egyedül utazni a gyermekekkel, engedélyt kaptam, hogy elkísérhessem. Persze az útra a vasuti jegyet rubelben kellett lefizetnem, a vasuti jegyet azonban csak Prágáig kaptam meg. Prágába cseh valuta nélkül érkeztem, és így két és fél napig kénytelen voltam a Wilson pályaudvaron várni, amíg a csehszlovák köztársaság segítő csoportja Heinrichsgrünbe továbbított. Az oroszok a nekem járó valutát visszautazásomkor akarják kifizetni. Én úgy láttam, hogy azok, akik előre megszervezett delegációként mennek Oroszországba, azok mindent megkapnak, ha azonban valaki munkaalkalom céljából utazik ki, úgy az úgy jár, mint én, pedig én is rózsaszínben láttam mindent, mielőtt kiutaztam.

E levél valóságáért és igazáért felelőséget vállalok. Aláírás: Anton Reiter, Heinrichsgrün 326.

* Megjelent a Munkás Ujságban. „A nép érdekeit védő heti lap“. Kvár, 1932. okt. 9.

MEGJELENT

DR. TAVASZY SÁNDOR: REFORMÁTUS KERESZTYÉN DOGMATIKÁJA

Előfizetési ára 200 lei, bolti ára 250 lei. Megrendelhető az Ifjú Erdély kiadóhivatalában, Cluj-Kolozsvár, Ref. Theol.

K É Z A K É Z B E N

— Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület Szénior Osztályának rovata. —
Rovatvezető: László Dezső.

Beszámoló az Ifjúsági Keresztyén Egyesület 1931—1932. évi munkaévről és jövő évi programjavaslat.

A Sz. O. tagjait jobban összefogni ez évben sem sikerült. Okvetlen tennünk kell valamit érte, hogy *egymással való kapcsolataink* elevenebb legyen. Itt elsősorban az egymásért való imádkozásra gondolok. Imaközösséggé kell mindenekelőtt lennünk.

A *tagság* ügyében még mindig nagy a bizonytalanság. Talán a tagsági díj befizetését tehetnők kritériummá.

A mult nagykonferencia óta két jelentkezés történt, itt a konferencián öt új tag lépett be a Sz. O.-ba. Az iskolai év végén tanulmányaikat végző I. K. E. tagoknak a Sz. O.-ba való bevonására aláírási listát küldtem a központba. Hogy kik léptek be, még nem tudom.

Szükségesnek látszik, nyilvántartás végett, hogy *címváltozását minden szénior jelentse az ügyvezetőnek* — záros határidőn belül.

Itt emlékszem meg korán hazatért testvéreimről. 1931. okt. 7-én, mint paptamási fiatal lelkész, *Oroszlán István*, pihent el, sok szenvedés után. A csendes munka embere volt, életét tette rá szolgálatára. Közénk tartozott a vásárhelyi fiatal tanár, *Nagy Endre István* is, kinek alig elkezdett s derékban kettétört munkássága elé, akik ismerték, époly reménységgel néztek, mint amilyen sok reménységet tört össze most, jún. 29-én, a *László Jóska* targikus halála. L. J.-ban elvesztettük egyik legőszintébb barátunkat, leghűbb széniorunkat.

A *munkát* illetőleg feltételezzük minden széniorról, hogy imádságában hordozza s a maga helyén végzi is az ifj. munkát. E tekintetben kit-kit saját lelkiismerete ellenőriz.

Együttes munkánk alig ad életjelt magáról. A mult konferencia által tervbevevett két kis füzet („A mi gyermekeink“ és „Fiaink“ c.) kiadása maig se valósulhatott meg, mert több szénior a neki kiosztott cikket máig se írta meg.

A *vidéki találkozók* egész évi programját leközltem a „Kéz a kézben“ 1931. októberi számában. Sajnos, kezdenek elmaradni e találkozók. A lefolyt munkaév alatt 5 ilyen találkozó volt. 1931. VIII. 8-án Aninoszán, 2 résztvevővel, XI. 5-én Nagykendén 4, 1932. I. 22. Balavásáron 3, V. 25-én Zilahon 11 tag és a mult év őszén Gyaluban, a kolozsvári környéki széniorok részvételével. Az utóbbi al-

kalommal került szőnyegre a „Kéz a kézben“ *lapunk válsága*, ami egy körkérdés kibocsátása után úgy oldódott meg, hogy külön lap helyett a szénioroknak a Kálvinista Világban lesz állandó rovata. Kéthavonként, ha van a környéken széniorársunk, okvetlen meg kell tartanunk a vidéki konferenciákat. A f. évre még a régi program maradhat, újévtől kezdve új vezérfonalról az ügyvezető gondoskodik.

A *külmisszió ügye* immár egyetemes egyházi ügyé válván, a megoldás útján van.

A „*Harangszó*“ s vele kapcsolatban a *ref. sajtó* kérdésében jó lenne, ha a konferencia is állást foglalna: 1. Miképpen lehetne a lap-egységesítést keresztül vinni. 2. Aktuális szükség-e a ref. napilap ma? 3. Hogyan lehetne beindítani egy falusi ifjúsági lapot? E három kérdés közül az elsőt, mint kívánalmat, már kifejezte, a gyalui konferencia indítványára, a Sz. O., épen a most záruló munkaév folyamán. A második legnagyobb sajtókérdésünk. A harmadik a legégetőbb szükségre mutat. *Falusi ifjúsági lapot*, úgy hiszem, úgy tudunk legkönnyebben csinálni, ha egy szerkesztő-bizottság az Ifjú Erdély mellékleteként, annak megfelelő cikkei felhasználásával állítja össze. Ára nem lehet több számonkénti 2 lejnél.

Tovább kell vinnie a munkaévben a Sz. O.-nak a *nem-lelkészek bevonását* a mozgalomba. Szolgálatukra az ifj. munka terén égető szükség van.

A Sz. O.-ra vár a *László Dezső* által a széniori rovatban felvetett *ákosfalvi szövészek* ügye. *Szathmári Samu* ákosfalvi bibliakörös fiú, a szövészek új és nagy gyakorlati értéket jelentő módosítását találta fel. Alkalmazására 20.000 lei tőke összehozása volna szüksége. Az így előálló üzem állandóan foglalkoztatna 3—4 ref. ifjút. Az a kérdés most már: vállalná-e a Sz. O. és milyen módon az ákosfalvi szövészek munkábaállítására az anyagiak összehozását. Az én tervem szerint minden szénior megerőltetés nélkül hozzájárulhatna 100—100 lejvel legalább.

A *helyi és környéki ifjúsági munkáknak* az I. K. E. most megállapított alapszabályai értelmében való megszervezésében a szénioroknak elől kell járniok.

(Aninosza, 1932. VI. 15.)

H. J.

Személyi hírek.

A nyárádmenti széniorok a nyár folyamán két összejövetelt tartottak. Augusztus 23-án a somosdi erdőben Pálffy Károly beszámolt a décei országos konferenciáról. Szóba került egy közeli tudományos theologiai szeminárium alakítása. Nagy Béla az ifjusági munka aktuális kérdéseiről beszélt. Az említettekén kívül Szabó Frigyes, Somogyi Endre és Mátyás László voltak jelen. Szeptember 7-én Fintaházán volt a második összejövetel. Itt a Sz. O. nyárádmenti tagjainak szorosabb összefogásáról és az ifjusági munka közös programmról szövegezéséről volt szó. A két ifjusági kérdés mellett megbeszélés tárgyát képezte a faiskolák és gyümölcsösök beállításának kérdése. A konferencia programot dolgozott ki a falvak lakói szociális és gazdasági kérdésekben való felvilágosítása eredményes kerestül vitelére.

Szeptember 22-én, csütörtökön este indult Skóciába Babos Sándor. Az állomáson nagyon sokan megjelentek és sok áldással bocsátották fontos tanulmányúttjára. Utódjául a püspök úr Kovács Gézátnak nevezte ki, aki a gyülekezeteknek rendelkezésére áll minden külmisziót illető kérdésben. Címe: Kolozsvár, Ref. Theologia. Kovács Géza arra is megbízást kapott, hogy mint az elmúlt munkaszakaszban Babos Sándor a leánymunkát, úgy ő most a fiú munkát támogassa.

Új szénior tagok: Antal Béla, Antal Gusztáv, ifj. Györffy Pál, Sipos Géza, Szöcs Endre, akik belépési nyilatkozatukat beküldötték.

Ifjusági Imahét. Ez évben november 13—19 között lesz. A felhívások a napokban jelennek meg.

Az ákosfalvi szövetség ügyében jelentjük, hogy úgy a szövetséget használók, mint a szakemberek véleménye a legjobb volt. Így minden szénior tagnak kötelessége 100 Lenti Pálffy Károlyhoz (Acațari—Ákosfalva, Jud. Mureș) beküldeni. Mindenki hívja fel gyülekezete figyelmét a szövöszékre.

Kérés. A szénior tagok küldjenek híreket saját és más tagjaink életéről és munkájáról.

Terjesszük a

KÁLVINISTA VILÁG-ot,

mint a
romániai
magyar reformátusság igazi
kálvinista öntudatos irányú
szellemű
lapját!

Dr. Ravasz László dunamelléki református püspök folyó évi szeptember 29-én ünnepelte meg születésének 50-ik évfordulóját. Ez alkalomból a világ minden részéből és a társadalom minden rétegéből és így Erdélyből is felkeresték szíves köszöntésükkel és jókívánataikkal a népszerű Püspököt. Budapesten a budapesti egyházmegye közönsége nevében küldött-iséget vezetve Szabó Imre esperes üdvözölte a Püspököt ötvenedik születésnapján.

Ravasz László dr. válasza a következő volt: „A 10 évenként megült születésnap alkalmak határkövek, amelyek arra való, hogy az ember egy kissé megálljon, magábaszálljon, körülnézzen és újra tájékozódjék, mint ahogy a mezőn, ahol az évezredek szent munka: vetés és aratás szimbólikus munkája folyik, a határköre arra való, hogy megálljon a szántó-vető fölfelé nézzen, mélyen lélegzetet vegyen, újra tájékozódjék és egy új fohással vágja bele az ekét az új barázdába.

Én is leülök egy ilyen mohós határköre. Az 50 esztendő kiemelkedő hely — messzire lehet látni rajta, előre is, hátra is — talán az a pont, ahol egy életen keresztül legszélesebb a látóhatár, legmélyebb a távlat, legmesszibb a kilátás. Még rózsával és virágos lonccal van borítva a határkö, de látszik rajta a moh és érzik a hűvössége. Alulról, mélyről nagy hódító hidegségek kúsznak fel és ülnek meg benne, de felülről még süt a napnak minden melge és körülöttünk a földnek gazdagsága egész igéző pompájában mosolyog, akárcsak az olyan szeptemberben, mint amilyen ez a mai nap is. Amint ott ülök, elmennek előttem az elmúlt éveknek az emlékei. Furesa processzió! Ha abból a szempontból nézem, hogy mit tudtam alkotni e 10 esztendő alatt és mit tudok felmutatni látható, kézzel fogható eredményképen, akkor ott ülök, mint egy szegény kol-dus, aki merően nézi üres kezét. Ha azt kér-dem, mi mindent mulasztottam el, mi minden-ről feledkeztem meg, mi mindenre nem volt erőm, mi minden munkában akadályozott meg a szakadatlanul küzdő ó ember és a mindnyá-juunkkal közös, egyetemes gyarlóság: érzem, hogy hamueső hull kezembe, mea culpámnak hamuesője, amit a fejemre kell hintenem.

Ha azt kérdezem, hogy azok az emberek, akik velem voltak, milyen szívvel voltak irán-nyomban, én milyen szívvel voltam velük szem-ben; szépnek, jónak találtam-e azt, hogy mun-katársakkal, barátokkal együtt küzdje meg az ember a maga életét, akkor jöttök ti, elvonul-tok mellettem és a kezem tele lesz baráti sze-reteteknek a rózsaleveleivel. Köszönöm, szív-emre szorítom.

Ha arra gondolok, miért küldött el Isten és mit vár tőlem, akkor mintha csodát látnék ke-zemen, mert látom, hogy tele van piros búza-szemekkel: igé ve l. Tele volt mindig, mennyi hullott el belőle, mennyinek nem voltam hú

sáfára, de valami égi kegyelem újra adja, újra szórja általam. Nekem megvan az a nagy kiváltságom, nagy diadalmam, hogy egy darab tövises és bogáncskórós földön, melyet magyaroknak neveznek, egy ősi örökségen, melyet református anyaszentegyháznak neveznek, ezeket a piros búzaszemeket hintem tovább, hol vidáman, hol könnyesen, de mindig bizakodva és csöndes óráimban előre hallva, a nagy aratások boldog énekét.

Ha arra gondolok, hogy én szegény ember, mindezekhez hogy jutottam hozzá, mindezeket hogy találtam meg, mi az egyéni életemnek is legnagyobb kérdése, titka és rejtelme, akkor kezembem meglátom felfehéredni a fehér kövecskét, a Jelenések könyvében említett fehér kövecskét és rajta az írott nevet, azt a drága nevet, akinek a monogramja a fehér kövecskén, a kezembe tett fehér kövecskén egy nagy pecsét és zálog arra, hogy otthon járunk, hogy az ajtó odafent megnyílik előttünk, hogy nem hiába jöttünk, hogy egy nagy meghívásnak engedelmességek s akármerre járunk-kelünk, törötten és fáradtan, szárnyalva vagy nevetve, mi mégis hazatérő gyermekek vagyunk, akiket majd a kapunál és a trónus előtt a nagy vendéglátó gazda — aki úgy küldi el a meghívóját, a fehér kövecskét, — kegyelemmel és áldva fog fogadni.

Köszönöm szíves üdvözléseket, őszinte szívből viszonzom. Most itt az ötvenedik évben megállva, még jobban érzem, mennyire élő kapcsolás lettem nemzedékek között. Nekem megvolt az a kiváltságom, Istentől nyert ajándékom, hogy mikor 38 éves fővel ide jöttem 70 és 80 év között járó bölcs nagy emberek barátjuknak fogadtak. Mindig megvolt az a nagy ajándékom, hogy a velem egykoruakkal belső lelki kapcsolatot tudtam tartani. Megadatot az a nagy ajándék és nagy jutalom, hogy utánam jövő nemzedékek, akik nekem vagy ténylegesen — iskola szerint — vagy pedig lélek szerint tanítványaim és lelki gyermekeim voltak, itt állanak megettem, mint oszlopemberek, velem együtt hordják a terhet annak a nagy boltozatnak, mely a mi egész magyar jövőnk és hordják úgy, hogy egy porszem sem fog lehullani akkor, amikor én elkészönök. Isten áldását kívánom a budapesti egyházmegyére, vezetőire, minden intézményeire, a Kálvin-téri gyülekezetre, lelkipásztorára, lelkipásztortársaimra, presbitereire, a Kálvin-Szövetségre, bölcs vezetőire és minden intézményeire, minden reménységére, minden elkezdett munkáira, eddigi nagy szolgálatára és még nagyobb hivatására.“ (Gyorsírás alapján megjelent a R. F.-ben.)

A pápai református hittestvéreink közadakozás útján új hajlékot emelnek Isten dicsőségére. Az új templom alapköelhelyezési ünnepélye folyó évi szeptember hó 26-án ment végbe, amelyen megjelentek, az ugyanakkor tartott dunamelléki református Egyházkerület közgyűlés tagjai is, dr. Antal Géza püspökkel az élén.

A máramarosszigeti ref. egyház a tűzvész alkalmával megghasadt templomi harangját ujonnan öntette és azt szép egyházi ünnepségek között f. évi szeptember 18-án avatták fel.

A Braziliában megtartott Vasárnapi Iskolai Világszövetség konferenciáról eleddig közre adott statisztikai adatok szerint 113 országban folyik vasárnapi iskolai munka, 330,874 vasárnapi iskolában, 3,294,720 vasárnapi iskolai tanító, több mint 32 millió vasárnapi iskolás gyermeket igyekszik Jézushoz vezetni.

A protestantizmust előmozdító és védő szövetség V. konferenciája folyó évi szeptember 10-én ült össze Stockholmban, melyen 21 európai ország delegátusai vettek részt.

A németországi theologus túltermelésről írnak az ottani lapok. Számuk meghaladja a 8000-et, csak magában Tübingenben 932 theologus diák jelentkezett a theol. Fakultásra.

Farkas István nemrégén megválasztott magyarország-tiszáninneri református püspök nemrégén kiadott körlevelében többek között a következőket írja: „Szeretném, ha mindannyian előre elkészített program szerint indulnánk neki az őszi és téli munkáinknak. Ugy gondolom szükség van arra is, püspöklátogatási terveimet megismerjék lelkésztestvéreim már jó előre...“

Előre kérem annak a hat gyülekezetnek a lelkipásztorát, akik említve vannak, hogy levélváltás során egyezzenek meg arra nézve egymás között, hogy novembertől-áprilisig elteltő hat hónapban keresztül havonként egy-egy gyülekezetben megjelenve, mikor mehetek az általuk megállapított sorrend szerint püspöklátogatásra. Mindenütt kerülendő a költséges fogadtatás. Nem magunkat mutogatni, hanem az örökkévaló Istennek igazait és az evangélium örömet hirdetni megyünk mindenüvé a mi megkeseredett szívű atyánfiainkhoz.“

A francia protestáns egyházaknak a folyó év első felében mintegy félmillió frank deficitjük lett. Ennek az eltüntetésére megállapodtak abban, hogy juniustól kezdve minden hó első hetében „deficit hetet“ rendeznek, amikor minden felnőtt protestánsnak 3 frankot kell fizetni.

Nagy lelkészhiány van a hollandi állami református egyházban. Egyes gyülekezetek 10—12-szer is kiírják a pályázatot a lelkészi állásra, amíg sikerül lelkészt találniok.

A Volga-Német köztársaság fővárosában Pokrowskban megnyílik az első német kommunista egyetem. A tantárgyak között a Marx-féle teoriákon kívül szerepel pl. „A polgárháborúk taktikája“ is.

A mohácsi vésztől a világháborút követő összeomlásig Ausztriába került ingó, avagy ottan szerzett ingatlan értékek visszaadása iránt Magyarország a békszerződés adta jogánál fogva, eljárást indított. A magyar követelés három nagy korszakot ölel fel. Az első a mohácsi vésztől a magyar szabadságharcig terjed, a második a Bach-korszak, a harmadik pedig a kiegyezéstől a világháborút követő összeomlásig. A magyar-osztrák választott bíróság Bécsben tartja ez irányú tanácskozásait, a svájci szövetségi legfőbb törvényszék tagjának, Agostino Soldati elnöklete alatt.

Gróf Apponyi Albertné Genfben a Népszövetség politikai bizottságának ülésén beszédet mondott, melyben annak adott kifejezést, hogy a nők meghallgatást követelnek, még pedig a teljes egyenlőség szemmel tartásával. Ez nem

azt jelenti, hogy a nők a férfiak helyét akarják elfoglalni, hanem felajánlják közreműködésüket, teljes mértékben elismerve, hogy egy állam közigazgatásában a női túlsúly éppen olyan veszélyes volna, mint a kizárólagos férfidiktatura. Ha a kormányok kivétel nélkül meghallgatnák az ország összes női szervezeteinek szociális, jótékonyági, munkásügyi, ipari és falusi testületeinek megnyilatkozását, megismernék az igazi közvéleményt, amely rendszerint oly nehezen jut el a politikai és közigazgatási vezető emberekig, akik hivatva vannak a határozatokat keresztül is vinni.

A Háromszéki református egyházmegyéek hiveinek feledhetetlen lelki élményekben volt része folyó év szeptember 17. és következő napjain. Dr. Makkai Sándor református püspök látogatta meg református hittestvéreinket. Utjának első állomása Zabolá ref. egyházközség volt. Ez egyházközség hivei, dacára a mostani nehéz életviszonyoknak közadakozásból és közmunkával most építették fel Kulturházukat. Ezt az új egyházi hajlékot szentelte fel dr. Makkai Sándor ref. püspök, fényes ünnepségek közepette. Innen a Püspök Kovásznán keresztül Vajnafalvára ment, ahol az ottani református templomot szentelte fel szeptember 18-án. Aznap délután Kovásznán tartották meg, a kovásznai templomban, a Református nagygyűlést a háromszéki egyházak hiveinek és presbitereinek részvételével. A nagygyűlés határozatilag kimondotta a Református Férfi Szövetségek életrehívásának feltétlen szükségességét és a Szövetség mielőbbi megalakítása céljából előkészítő bizottságot küldött ki. Ezután dr. Makkai Sándor ref. püspök szólt a nagygyűlés résztvevőikhez. Beszédében többek között a következőket mondta: „Egyházunk a Férfiszövetség munkájának beindításával nemcsak a részére elengedhetetlenül szükséges és semmiképp fel nem adható és el nem hanyagolható önvédelem munkáját kívánja végezni, hanem megbecsülhetetlenül értékes szolgálatot kíván tenni úgy az egyetemes magyarságnak, mint az országos közéletnek. A református egyház Románia magyarságának több, mint felét egyesíti és Anyaszentegyházunk a gondjába adott néppel szemben Isten és emberek előtt elsősorban tartozik komoly felelősséggel. Amikor egyházunk, népünk életérdekeinek szolgálatát és védelmét munkába veszi és a hitnek és szeretetnek erőt a kölcsönös segítés és Krisztusi szolgálat lelke szerint szervezni kívánja, úgy a többi testvér egyházaknak, az egyetemes magyarságnak, valamint az államnak tesz, meggyőződésünk szerint általuk is csak legnagyobb elismeréssel fogadható szolgálatot, mert hiszen 750.000 református léleknek megtartása, megerősítése, a közjó szolgálatába való állítása, valóban kívánatos és szükséges, hiszen ennek a hatalmas erőnek megbomlása, szétszakadozása és elerőtlenedése, az építő és alkotó munkájából való kikapcsolódása pótolhatatlan veszteséget jelentene úgy a magyar, mint az országos közélet számára. Egyházunk ezzel a munkájával is a krisztusi szeretet építő munkáját kívánja beindítani és elvégezni, védi azt, ami az övé, tiszteli azt, ami a másé, hogy azután csorbíthatatlan és osztatlan erővel szolgálhassa a valóban egyetemes közérdeket.“

A nagygyűlés végetértével, este 8 órakor, ugyancsak a kovásznai templomban vallásos estély volt.

Másnap, szeptember 19-én, a háromszéki református egyházmegyéek lelkipásztorai tartották meg igen látogatott értekezletüket a kovásznai gyülekezet kulturházában.

Kovácsnáról dr. Makkai Sándor ref. püspök és kísérete Brassóba ment az ottani gyülekezet meglátogatására. Este a brassói református templomban vallásos estély volt, amelyen a Püspök tartotta meg előadását. Másnap a brassói református iskolákat látogatta meg, este pedig újolg előadást tartott a brassói ref. templomban.

Budapesten most volt az első református egyetemi évmegegyezés. Ebből az alkalomból a Kálvin-téri református templomban istentisztelet volt, amelyen az ígét dr. Ravasz László ref. püspök hirdette.

„Ha végignézek rajtatok — mondotta többek között a Püspök beszédében, — elgondolom azt a sok tört szárnyat, beesett mellet, korán megásott sirt, a mai ifjúság sok nagy tragédiáját és úgy érzem, hogy a legmagasabb hivatást: a csodalátás és csodavárás királyi művészetét iga alatt végzi a magyar diák. Mégis jó, ha az ifjú igát visel az ő ifjúságában! Vannak az életnek olyan győzelmei, a hősiességnek, az etikának olyan metszetei, ahova nem lehet megérkezni hódítva, csakis lemondással, mégis ezek a győzelmei a legmagasabbak, leg-hősiesebbek és legférfiasabbak. A magyar közéletnek a legutolsó ötven esztendőben egyik legnagyobb nyomorúsága az volt, hogy az emberek diplomáért tanultak és a diplomát azért szerzeszék, hogy urak legyenek, hiányzott az önmagáértvaló ismeret szentsége előtti meghódolás. S miután az ifjúságból hiányzott, hiányzott a korszakából. Akkor is tanulni és tudni kell, hogyha az nem kvalifikál, mert a tudás hazafiság, a tudás misszió, a tudás szolgálat. A kenyér nem aranykulcs az élethez, hanem jogcím arra, hogy magunkat nagy igazságokért feláldozzuk.“

A kolozsvári református Theologia évmegegyezés ünnepélyét folyó évi október 2-án tartotta a Theologia dísztermében. Ez alkalommal az ige hirdető: dr. Makkai Sándor ref. püspök volt, míg a tanévet dr. Imre Lajos theol. igazgató nyitotta meg.

A kecskeméti Keresztyén Ifjúsági Egyesület nürnbergi csereakcióját az idén leányokkal is kibővítette. A folyó évben 21 leány és 14 fiú vett részt benne.

A jelenlegi római pápa, XI. Pius, arról hires, hogy a Vatikánt a legmodernebb eszközökkel szereli fel. Ő az első római pápa, aki saját fürdőberendezést építtetett a Vatikánban, akinek autói vannak, irasztalan arany telefonkészülék áll, misszionáriusait repülőgépen küldi ki és saját rádióállomása van hangra és képre egyaránt. Ő az első pápa, aki a Szent Péter templomi szolgálatokat is modernizálta: mikrofont és hangszórókat szereltetett fel a templomban, úgy, hogy minden szó és hang ezután, a hatalmas méretű templom legtávolabb eső részében, sőt a templom előtti téren is hallható lesz

A Népszövetségtől kapott információk alapján egyik genfi lap érdekes összeállítást közöl a dunai államok külföldi tartozásait illetőleg. E kimutatás szerint legnagyobb összeggel Ausztria tartozik külföldnek és pedig 1078 millió márkával. Azután következik Magyarország 916 millió márkával és harmadik helyen áll Románia 639 millió márkával külföldi adóssággal.

Az egerbegyi református egyházközség lélekiemelő szép ünnepség között avatta fel újból renovált régi templomát folyó évi szept. 11-én. Az ünnepi beszédet dr. Makkai Sándor református püspök tartotta. Nem mehetünk el szó nélkül e mellett az értékes és lelkes nőszövetségi munka mellett, ami folyik ebben a református gyülekezetünkben. Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy az itten folyó céltudatos egyházi munka minden fázisára kiterjesszük, de elég ha annyit közlünk, hogy az 50.000 Lei renoválási költséget a Nőszövetség fáradhatatlan buzgalma hozta össze, és ezen felül az elmúlt évben 73.000 Leivel járult hozzá a ref. felekezeti iskola fenntartásához, ami pedig már magában is nem mindennapi teljesítmény a mai egyházi munkáink mezején.

Az egyik zsidó hitközség a következő nyomtatott értesítést küldte el nőtagjainak. „**Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük az érdeemes hölgyközönséget, hogy az öltözködés tekintetében tartsák szem előtt a templom méltóságát és csak olyan ruhában jelenjenek meg, mely az őseinktől öröklött zsidó erkölcsi felfogás követelményeinek teljesen megfelel, mert ellenkező esetben a templomba való lépés nem engedélyezhető.”

Nem csak Egerben, hanem Piszanicán, Nyugat-Szlavóniában is keresztt van a református templomon. Ennek pedig az a története, hogy ezelőtt 30 évvel, amikor ezt építették a zágrábi kormánytól is kértek segílyt. Bekérték Zágrábra a tervrajzot s azzal küldték vissza, hogy adnak 8000 koronát, ha a tervrajzon eszközölt módosításokat elfogadják. A módosítások között ott volt a templom homlokzata fölé rajzolt „kereszt”. Az atyafiak összetanakodtak, mit csináljanak most. 8000 korona nagy pénz... de a kereszt... Elővették a jobbik eszükét: Kérdezzük meg a püspök urat. Levelet írtak Antal Gábor püspöknek és tanácsot kértek tőle. Antal Gábor azt válaszolta, kérdezzék meg a zágrábi kormánytól, hogy ad-e 16.000 koronát, mert akkor fel fognak tenni 2 keresztet. A piszanicaiak ebből értettek. Elfogadták a 8000 koronát és feltették a templomra a keresztet.

Debrecenben folyó évi szeptember 25-én az összes református imaházakban Biblia napot tartottak. Fellíván a híveket, hogy mindennapi eledelük legyen az Ige és egy nap se telen el életükből Biblia nélkül.

A miskolci református egyház Nőegylete rendszeres kórházlátogatást végez. A látogató nők névsora előre meg van állapítva.

Angliában a legutóbb készült statisztika szerint 1300 spiritizista kör van és a tagok száma meghaladja a 3 milliót. Az egyházakat élénken foglalkoztatja e kérdés, mert a tapasztalat at mutatja hogy akit a spiritizmus meg-

nyert, az elveszettnek tekinthető a saját egyháza számára. Ezzel kapcsolatban sokat vitatkoztak az angol lapok azon, hogy vallásnak tekinthető-e a spiritizmus? A válaszok nagy többsége azt az álláspontot képviselte, hogy a spiritizmus nem vallás, mintán nincsenek dogmái és nem a kijelentésen alapszik. Ennek ellenére a spiritszták istentiszteleteket rendeznek sok helyen, többek között a londoni Queen's Hall-ban és a látogatók száma minden vasárnap meghaladja a kétezret.

A Duna-Tisza közén történt egyik községben, a róm. kath. tanoncok hittanvizsgáján. A tanoncok szokatlanul csendben és illedelmesen figyelnek és felelnek. Az elnöklő prelátus egyszer csak odafordul az egyik tanonchoz és megkérdi:

— Mond csak, fiam, ki a mi püspökünk?

A kérdezett róm. kath. tanonc nyugodt öntudattal és természetesen vágja ki:

— **Dr. Ravasz László.**

Bécsben a hivatalos kimutatás szerint az elmúlt esztendőben a róm. kath. egyházba 912-en léptek be, ezzel szemben 6997-en tértek ki. A két protestáns egyházba pedig 1309-en léptek be és 1056-on tértek ki.

Ausztrália 1931 őszén 800.000 birkát pusztított el, mert semmi haszna nincs rajtuk, 500.000 heringet pedig visszadobott a tengerbe, mert nem tudja értékesíteni; Amerika 200 millió felesleges búzából 70 milliót elégetett; Mexikóban katonaság semmisíti meg a raktárakban rothadó milliónyi banánt. Egyiptom 100.000 tonna gyapottat semmisített meg, mert nem tudta érékesíteni; Közép-Amerika tengerivel és árpával tüzel; Brazília 70.000 zsák kávé elégetett, 1000 zsák kávé a tengerbe süllyesztett és ugyanakkor: Kinában 60 millió embert óhhalál fenyeget, Indiában 1931-ben 600.000 ember éhenhalt, Németországban évente 30.000 ember követ el öngyilkosságot a nincstelenség miatt és Oroszországban milliók éheznek.

Németországban amerikai mintára meghonosították az orvos-kollektívum intézményét. Az orvosközösségnél jelentkező beteg egyént először egy diagnosztizáló orvos vizsgálja meg, aki megállapítja a baját és megfelelő szakorvoshoz utalja. Amerikában ezek az orvos-szervezetek már régen működnek és igen jól beváltak.

A Kolozsvár-Irisztelepi vasárnapi iskolás gyermekek ezelőtt egy évvel cserépbe muskátlikat dugványoztak. Hétről-hétre más más gyermek gondozta. Eladták és az árát külmiszióra adományozták.

A szászvárosi Árvaház diakonisszái lemondtak a reggeli kávéjukhoz járó cukorról és annak árát felajánlották a misszió támogatására.

A magyarláposi református leánybiblikör tagjai az ottani lelkész nejeének a névnapjára, — aki a biblikör vezetője, — névnap megemlékezésül előadást rendeztek a vasárnapi iskolás gyermekekkel. Ez alkalommal a külmiszió céljaira 322 Leu gyűlt be.

A budapesti református egyházmegye lelkészei és presbiterei együttes konferenciát tartottak Budapesten. A konferencián a félelmetes méreteket öltő fővárosi nyomorról, a köze-